

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 209. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591133601056/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

XLIV

OM KVINDEKØNNETS ARVEDEL.

EN stenrig jydsk Stormand^{a)} havde en Søn og en Datter, hinanden aldeles ulige i medfødt Art, af hvilke man med *Valerio Maximo*^{b)} burde kalde den første sin Slægts mørke Plet, den sidste dens *Lysstraale*. Ingen kunde nemlig overgaa hende i Dyder og *ham* i Laster: hun teede sig saa vel, at hun snarere tyktes at skænke end at skyldte Forfædrene Adelskab; *han* derimod var alt, da han havde anlagt Mandsdragt, sunket til Bunds i Lediggang og Legemets Vellyster og var gaaet saa vidt i Galenskab, at han uden at ænse Forældrenes Formaninger bortsløsende til Skalkestykker sin Fædrenearv, som burde tjene til Æresglans for hans adelige Byrd, daglig formerede sine Regninger og omsider lønlig flygtede ud af Landet i Favnen paa den lumpneste Skøge. Deraf blev Følgen, at Faderen forandrede sit Testamente og indsatte Datteren til eneste Arving af sine Ejendomme, men gjorde den skarnagtige og vanslægtede Broder Liderlig arveløs. Der var nogle, hvem denne Straf syntes lidt ubarmhjærtig, fordi vi se mange unge Personer, naar Alderen har udraset, vende tilbage til Sans og Samling; saaledes som vi læse at *Scipio Africanus* vendte om^{c)}, hvilken siges at have ført et uordentligt Levned i sine første Ungdomsaar; ligesaa *C. Valerius Flaccus*^{d)}, som begyndte sin Ungdom fordærvet af Overdaadighed; *Q. Catulus*^{e)}, hos hvem man vil finde mange Vellyster, ifald man ransager

hans tidligere Liv; *L. Sulla*^{f)}, som lige til den Folkeforsamling, hvor han blev valgt til Rentemester, havde ført et Liv besmittet med Vin, Ukyskhed og Lyst til Abespil; etc. etc. — Der var ogsaa andre, som misundte Datteren Arven og talte om, at Kvindesind ej kan rumme saa stort et Stykke, men for det meste opløses af egenraadigt Overmod og fordærves af Overdaadighed, ej uden Skade for Land og Folk, og at Romerne desaaarsag med Rette havde udgivet den *Voconiske Lov*^{g)} om at begrænse Kvinders Arvelod; at *Lycurgus*^{h)} med Rette havde truffet Anstalt desangaaende, hvilken befalede at Laconernes Jomfruer skulde giftes uden Medgift; for at det skulde være Hustruer og ikke Formuer, som udvalgte, og for at Mændene kunde holde deres Kvinder strengere i Ave, naar de ej holdtes i Tømme af nogen Medgift (som *Justini* Ordⁱ⁾ lyde); at det endelig med Rette er forordnet af enhver nogenlunde forstandig Lovgiver, at af al Arv skal Mand tage større Lod end Kvinde. — Dette og meget andet havde en Heltinde, min saare forstandige og høj lærde Velynderinde^{j)}, hørt fremsætte ved et talrigt Gæstebud, og tiltalte nu en af Gæsterne, der var særdeles hadsk mod Kvindernes Arvedel, med disse Ord: »Du«, sagde hun smilende, »har uden Tvivl eftertragtet et rigere Giftermaal, som det har været din Skæbne at gaa Glip af. Jeg for min Del tvivler ikke om, at vort Køn lider af en Art Overdaadigheds-Syge; men hvo er uvidende om, at vi i alle Maader have denne Last tilfælles med Mændene? Se dig om efter det fornemmere mandlige Afkom

her til Lands: de fleste af disse øde ganske vist deres Stamme i et bundløst Svælg af Løsagtighed; de opsluge ofte de største Godser eller opsluges af Godserne; de sætte den største Lykke, ja den største Agt og Ære i Umaadelighed i Vellyst; de rejse udenlands som Ødelande og vende hjem med Pungene tomme, hvilke de udbare fyldte med Guld, ej uden største Skade og ofte Vanære for Fædrelandet; de ere i vore Dage de allerkvindagtigste (thi hvad er nu om Dage vor Verden andet end en Fruerstue?), saa at jeg desaarsag ej kan se, hvad Forskel der er paa de to Køn anden end Skægget, eller hvad Aarsag der er til at Kvindernes Ret skal hæmmes ved et ugunstigere Arve-Maal end de lidelige Mandfolks, da dog hine, som forefaldende Exempla allevegne bevidne, tage bedre Vare end disse paa deres Gods, bygge sparsommeligere og underholde færre Tjenere, Hunde og Heste. De vilde maaské være nyttigere for Landet, hvis de fra Begyndelsen af deres Livstid bleve vænnede til Arbejde og holdtes strammere i Tøjle af Lykken. — Overfor dette blev Modparten fast aldeles stum (thi han kunde ikke frikende sit Køn for hin *Enni* Bebrejdelse hos *Ciceronem*³⁾:

I ere stærke Mænd, men have Kvinde-Hjærte),

da jeg, adspurgt om min Mening desangaaende af min Heltinde, tilføjede til Gunst for hende hin mærkelige Lov hos det Lyciske Folk ifølge *Nic. Damascenum*⁴⁾: *Lycierne vise Kvinderne større Hæder end Mændene, og Navne gives dem efter Mødrene. Lige-*